

مکمل راهنمای معلم درس فارسی

پایه سوم «دوره ابتدایی»
گروه «جسمی-حرکتی»

معاونت برنامه ریزی آموزشی و توانبخشی
سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

سخنی با همکاران محترم

خداوند منان را سپاسگزاریم که به ما توفیق عطا فرمود تا در جهت تسریع امر آموزش درس فارسی پایه سوم دانش آموزان جسمی - حرکتی قدمی هر چند کوچک برداریم. حجم بالای کتاب، کافی نبودن زمان آموزش در مدارس، ضعف و ناتوانی جسمی برخی از دانش آموزان جسمی - حرکتی از موانع فراگیری مفاهیم فارسی است. در این محتوا تلاش شده است تا با ارائه راهکارهای آموزشی، دانش آموزان را هر چه بیشتر در امر یادگیری یاری نماییم. از آنجایی که این گروه از دانش آموزان دارای هوش بهر مرزی و یا بالاتر هستند، تغییر و یا حذف هیچ یک از اهداف آموزشی فارسی سوم امکان پذیر نمی باشد. بنابراین تدریس کامل کتاب الزامی بوده و شما عزیزان به منظور تسهیل در فرایند آموزش از محتوای ارائه شده استفاده نمایید و در این راستا برای رسیدن به اهداف چند نکته قابل ذکر می باشد.

۱. با توجه به اهمیت نقش والدین در آموزش فرزندشان، میزان اطلاعات آنان از اهداف و رویکردهای برنامه درسی برای مشارکت در آموزش نقش تعیین کننده ای دارد.
۲. روش تدریس فارسی، ایجاد ارتباط بین آموزه های علمی و زندگی واقعی، مسئولیت پذیری همه جانبه و کار گروهی برای دانش آموزان است.
۳. مکمل راهنمای فارسی به گونه ای نوشته شده که همکاران عزیز بتوانند مسائل مطرح روز را به صورت کاوشگری علمی و فناوری به دانش آموزان ارائه کنند.

این مکمل، با تلاش همکاران محترم خانم فریده گودرزی، خانم آمنه گلستانی و خانم مریم فرخی تالیف و تدوین شده است. به منظور بالا بردن سطح کیفی این مکمل، از همکاران درخواست می شود تا نظرات، پیشنهادها و انتقادهای خود را به این سازمان ارسال نمایند.

درس اول : محله‌ی ما

اهداف :

۱. معرفی محله به عنوان نهاد اجتماعی
۲. آشنایی دانش آموزان با وظایف خود در محله‌هایشان
۳. طبقه‌بندی واژگان ذهنی دانش آموزان
۴. آشنایی با نشانه‌های جمع

روش تدریس پیشنهادی:

بحث گروهی

با توجه به اینکه روز قبل کلمات جدید درس گفته شده است در ابتدا یک فیلم از یک محله را نمایش داده و محله به عنوان یک نهاد اجتماعی مهم مطرح می‌شود و سپس از دانش آموزان بخواهید درباره‌ی محله‌ی خودشان توضیح بدهند و بگویند در محل زندگی‌شان چه مکان‌هایی وجود دارد و بیشتر مکان‌های مثل : مدرسه، مسجد، ورزشگاه، بیمارستان، داروخانه و..... باشد.

سپس از روی درس خوانده و بعد از دانش آموزان بخواهید به صورت فردی چند سطر را بخوانند.

درست و نادرست

اهداف :

۱. درک اطلاعات صریح متن
۲. رسیدن به استنباط
۳. تفسیر اطلاعات متن

پیشنهاد :

آدمک‌های رنگی مثلاً زرد و قرمز با چهره خنده و غمگین بسازید و به نی یا چوبی وصل کنید و دانش آموزان در پاسخ درست آدمک زرد با چهره‌ی خنده و در پاسخ نادرست آدمک قرمز با چهره‌ی غمگین را نشان دهند.

درک مطلب

اهداف

۱. درک اطلاعات آشکار متن

۲. رسیدن به استنباط

۳. تفسیر اطلاعات متن

در درک این درس دانش آموزان پس از خواندن متن به سوالات پاسخ می دهند. مطلبی که بسیار اهمیت دارد این است که هر دانش آموز در فضای سکوت کامل، متن را صامت خوانی کند و پاسخ سوالها را بگوید پاسخ شفاهی در این بخش پذیرفته می شود. دانش آموزان باید بگیرند چگونه پاسخ خود را به رشته تحریر در آورند و با دقت پاسخ دهند.

پیشنهاد:

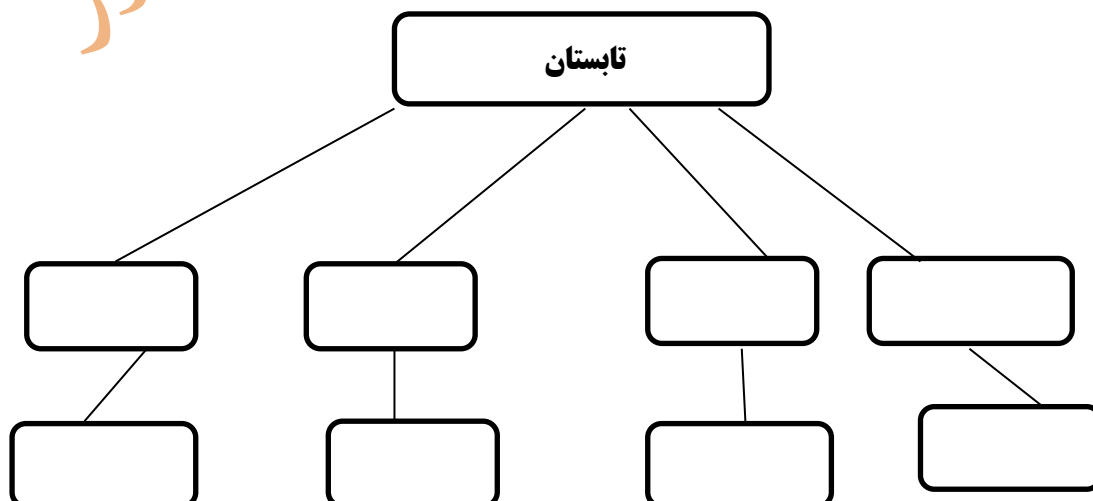
دانش آموزان متن یک کتاب داستانی را بخوانند و سعی کنند از آن داستان چند سوال نوشته و پاسخ دهند. البته در انتخاب داستان می توان دانش آموزان را راهنمایی کرد.

واژه آموزی:

هدف: گسترش خزانه واژگان، کشف روابط واژگان و طبقه بندی آنها و ایجاد نظم ذهنی

تمرین پیشنهادی:

برای این کار می توان کارت هایی را به هر گروه از دانش آموزان داده و از آنها خواسته شود که بگویند با دیدن این کارت ها چه چیزی به ذهنشان می رسد
مثال: کارت ها مربوط به فصل ها باشد با دیدن فصل تابستان چه چیزی به ذهنشان می رسد و آنها خواهند گفت، ماه های تابستان، میوه ها، لباس ها، آب و هوا

نگاه و کن و بگو:

هدف: درک توالی رویدادهای داستان و بیان رویدادها به ترتیب

پیشنهاد:

تصاویری در سائز بزرگ آماده و بر روی تابلو چسبانده شود و از هر گروهی بخواهید هر چه در تصویر می بینند تعریف کنند تا به یک داستان برسند.

بیاموز و بگو:

هدف: آشنایی با نشانه های جمع

پیشنهاد:

در ابتدا چند کلمه جمع و مفرد به دانش آموزان می گوئیم تا با مفهوم جمع که تعداد بیشتر از یک نفر می باشد آشنا شوند و سپس نشانه های جمع را گفته و روی تخته می نویسیم و یک سری کلمات را به دانش آموزان می - گوئیم و از آن ها می خواهیم که با استفاده از نشانه ها جمع ببندند و هر کلمه را زیر نشانه مورد نظر بنویسند.

تمرین نگارشی:

۱- کلمات زیر را با (ات، ها، ان) جمع ببندید.

.....	←	درخت		←	بچه
.....	←	خاطر		←	پسر

نمایش بی کلام (پانتومیم)

پیشنهاد :

کلماتی را در اختیار گروه‌ها می‌گذاریم و از آن‌ها می‌خواهیم که با توجه به شرایط جسمی دانش‌آموزان، یک نفر از هر گروه با استفاده از حرکات دست و صورت فعالیت را انجام دهد و گروه مقابل کلمه مورد نظر را حدس زده و بیان کنند.

بخوان و حفظ کن

شعر (پدر بزرگ) سرشار از ذوق و عاطفه است که با بیان کودکان در زمینه احترام به بزرگ‌ترها سروده شده است.

تاریخ ادبیات :

شعر پدر بزرگ از سروده‌های آقای ناصر کشاورز است. وی در ۲۰ اردیبهشت سال ۱۳۴۱ در تهران به دنیا آمد. او شعر کودک را با همکاری مجله کیهان بچه‌ها شروع کرد. نخستین شعر او سال ۱۳۶۲ در همان مجله چاپ شد. از جمله آثار او می‌توان مجموعه‌ای ۱۲ جلدی شعرهای نی نی کوچولو، مجموعه‌ای ۱۲ جلدی دویدم و دویدم، کلاغ زرد و..... نام برد.

پیشنهاد :

بهتر است شعر به صورت گروهی خوانده شود.

درس دوم: زنگ ورزش

اهداف:

۱. معرفی استخر به عنوان یک مکان ورزشی
۲. آشنایی دانش آموزان با فواید ورزش به ویژه شنا
۳. طبقه‌بندی و گسترش واژگان دانش آموزان با بهره‌گیری از شبکه‌ی معنایی
۴. ایجاد درک تطابق معنایی و دستوری بین فعل و فاعل
۵. تقویت درک متن و مهارت نوشتن

روش تدریس پیشنهادی

روش تحقیق علمی: از دانش آموزان بخواهید درباره‌ی ورزش‌های مورد علاقه‌ی خود تحقیق کرده و به صورت یک گزارش در کلاس برای دوستان خود بخوانند.

روش خواندن متن:

خواندن فرایندی تعاملی است و در برگیرنده پردازش‌های هم‌زمان در سطوح چندگانه زبان و شناخت است. پس باید به این امر به عنوان یک فرایند با معنا برخورد کرد و اهمیت آن برای دانش آموزان توسط معلم تفهیم شود.

متن درس با صدای رسا برای آنان خوانده شود و بر نکات مهم تاکید گردد.

درست و نادرست

اهداف:

۱. درک اطلاعات صریح متن
۲. رسیدن به استنباط
۳. تفسیر اطلاعات متن

پیشنهاد:

دانش آموزان با آدمک‌هایی که آماده کرده‌اند شروع به پاسخ به سوالات متن درس کنند.

درک مطلب :

در درک این درس دانش آموزان پس از خواندن متن به سوالات پاسخ می دهند. مطلبی که بسیار اهمیت دارد این است که هر دانش آموز در فضای سکوت کامل، متن را صامت خوانی کند و پاسخ سوالها را بگوید. پاسخ شفاهی در این بخش پذیرفته می شود. دانش آموزان باید یاد بگیرند چگونه پاسخ خود را به رشته تحریر در آورند و با دقت پاسخ دهند.

واژه آموزی

اهداف :

- ۱- آشنایی با مفهوم متضاد یا مخالف
- ۲- طبقه بندی واژگان بر اساس روابط معنایی آنها

روش پیشنهادی ۱:

اجرای نمایش : برای یادگیری بیشتر کلمات مخالف، دانش آموزان با اجرای نمایش، کلمات را نشان می دهند. به عنوان مثال:

یک نفر علائم نشان دهنده احساس سرما و یک نفر علائم نشان دهنده احساس گرما را بصورت نمایشی اجرا کند

روش پیشنهادی ۲:

بازی با کلمات : دانش آموزان دو به دو روبه روی هم قرار گیرند سپس یکی از آنها کلمه ای را بگوید و به همین ترتیب کلمه ها گفته شود. این کار باعث تداعی کلمات مخالف با یکدیگر واژه ها می شود.

روش پیشنهادی ۳ :

دانش آموزان را گروه بندی کرده و به هر گروه یک جدول داده و از آنها خواسته شود که واژه ها و کلمه های مخالف را در جدول بنویسند و پس از تکمیل آن جداول روی تابلو چسبانده شود تا گروه های دیگر آنها را ببینند و اظهار نظر کنند.

نگاه کن و بگو

روش پیشنهادی :

تصاویر به صورت بزرگ نمایی نمایش داده و سپس دانش آموزان را ترغیب کنیم تا با توجه به توالی تصاویر، داستان کوتاهی را بیان کنند و از داستان نتیجه گیری کنند.

بیاموز و بگو

در این بخش دانش آموزان باید به این توانایی برسند که بین فاعل و فعل تطابق ایجاد کنند لازم به ذکر است که نباید مفهوم ضمیر برای دانش آموزان توضیح داده شود. این آموزش کاملاً غیرمستقیم انجام می‌شود.

تمرین‌های پیشنهادی :

۱- جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید.

من زمین فوتبال را مکان ورزش می‌دانم .

تو دانشگاه را مکان آموزشی

زهره بازارچه را مکان اجتماعی

..... سینما را مکان فرهنگی می‌دانیم.

شما مسجد را مکان مذهبی

دانش آموزان < بیمارستان > را مکان درمانی

تمرین نگارش :

۱- کامل کنید:

الف) نسبت زمستان با بخاری، مانند نسبت تابستان با است.

ب) نسبت زمستان با برف بازی، مانند نسبت تابستان با است.

۲- به این تصویرها نگاه کن و درباره‌ی آن‌ها، یک بند بنویسید

.....

.....

.....

.....

.....

.....

بخوان و بیندیش :

هدف : تقویت درک مطلب و عادت به مطالعه متن‌های طولانی و تقویت روان خوانی است. داستان ((قصه ی تنگ بلور)) با بیانی کودکانه به توصیف موزه و آثار قدیمی می‌پردازد. دانش آموزان پس از خواندن داستان باید بتوانند به سوالات آن پاسخ دهند و باید حتما دانش آموزان به صورت فردی صامت خوانی کنند.

پیشنهاد ۱ :

اگر امکان رفتن به کتابخانه وجود دارد بهتر است در کتابخانه انجام شود.

پیشنهاد ۲ :

معلم می‌تواند به صورت نمایش عروسکی داستان را بیان کند.

درک و دریافت :

دانش آموزان با توجه به متن جمله‌ها را به ترتیب شماره گذاری کنند و سپس به سوالات پاسخ دهند.

مثل : سخن کوتاه و مشهودی است که به قصه‌ای عبارت آموز یا گفتاری نکته آموز اشاره دارد و جای توضیح بیشتر را می‌گیرد بعضی از مثل‌ها حاصل پندهای دانایان یا پیشوایان مذهبی از زندگی مردم است. این گونه مثل‌ها را حکمت می‌گویند.

پیشنهاد ۱ :

مثل‌ها می‌تواند به صورت ایفای نقش یا نمایش عروسکی در کلاس اجرا شود.

پیشنهاد ۲ :

طرح مسابقه جمع آوری ضرب المثل‌ها توسط گروه‌ها.

درس سوم: آسمان آبی، طبیعت پاک

اهداف:

۱. ارتقای نگرش دانش آموزان نسبت به بهداشت محیط اطراف
۲. آشنایی دانش آموزان با نحوه‌ی گزارش نویسی
۳. بهبود سواد خواندن و توسعه درک متن دانش آموزان
۴. گسترش ارتباطات میان گروهی دانش آموزان با اجرای نمایش

روش تدریس پیشنهادی:

اعضای گروه

کلاس به گروه‌های سه نفره تقسیم شود و به هر اعضای گروه یک شماره داده شود. از دانش آموزان خواسته شود کتاب خوانداری را باز و به متن درس نگاه کنند. متن درس به سه قسمت تقسیم شود و مطالعه‌ی هر قسمت از درس به گروه‌ها واگذار شود. حالا از دانش آموزان خواسته شود:

۱. دانش آموزان شماره ۱ در گروه یک، قسمت اول درس را به صورت انفرادی و با چشم بخوانند.
۲. دانش آموزان شماره ۲ در گروه دو، قسمت دوم درس را به صورت انفرادی و با چشم بخوانند.
۳. دانش آموزان شماره ۳ در گروه سه، قسمت سوم درس را به صورت انفرادی و با چشم بخوانند.
۴. از دانش آموزان شماره‌های مانند هم از هر گروه بخواهید یک جا جمع شوند و گروه جدید تشکیل دهند.
۵. اعضا در گروه جدید یک به یک به نوبت هر چه را که از مطالعه قسمت مربوط به خود آموخته‌اند را برای هم گروهی توضیح دهند. بدین ترتیب آموخته‌های هر نفر با تکرار مطلب تثبیت و کامل می‌شود.
۶. این قسمت به طور همزمان در همه‌ی گروه‌ها اتفاق می‌افتد.
۷. از دانش آموزان بخواهید به گروه اصلی خود برگردند.
۸. دانش آموزان بعد از استقرار در گروه به ترتیب شماره مطالبی را که فرا گرفته‌اند را برای هم توضیح دهند. بدین ترتیب متن درس توسط دانش آموزان تدریس می‌شود.

درست و نادرست

دانش آموزان با نشان دادن پاسخ‌های درست و نادرست با چهره‌های خندان و غمگین پاسخ سوالات را بدهند.

درک مطلب

پیشنهاد :

دانش آموزان به سوالات درک مطلب به خوبی پاسخ بدهند و بتوانند یک سوال هم بنویسند.

واژه آموزی (کلمات هم خانواده)

به کلمات که از یک ریشه و خانواده هستند و در سه حرف اصلی اشتراک دارند، کلمات هم خانواده می گویند. شناخت ویژگی هم خانواده بودن به تشخیص شکل کلمات و درست نویسی در املا به دانش آموزان کمک می کند

تمرین های پیشنهادی :

تعدادی از کلمات هم خانواده را در کارت هایی که درست شده است بنویسید و آن ها را با طنابی بهم وصل کنید. سپس آن ها از تخته سیاه آویزان شود و از دانش آموزان خواسته شود به صورت انفرادی آن ها را بلند بخوانند و در دفتر خود بنویسند.

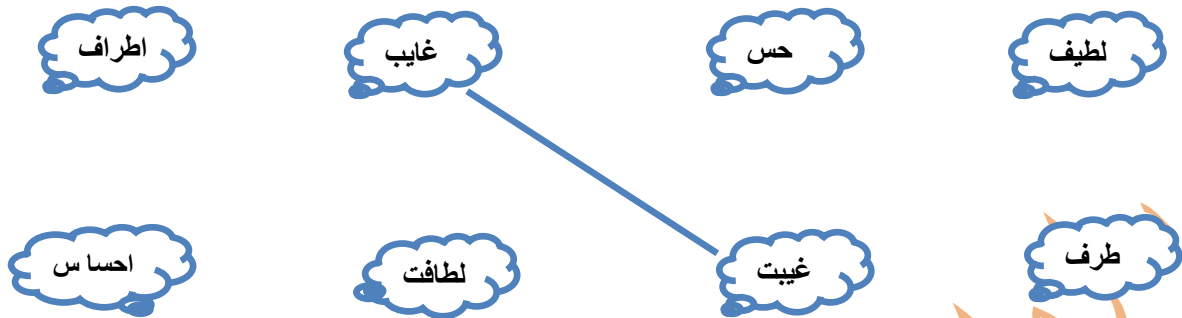
مثال :

۱- جاهای خالی زیر را پر کنید.

حاکم	معلوم	حفظ

تمرین پیشنهادی ۱:

مانند نمونه ، کلمات هم خانواده را به یک دیگر وصل کنید.

فعالیت پیشنهادی ۲:

۱- کامل کنید.

رابط ، رابط ،

شکر ، ، مشکور

نگاه کن و بگو

فعالیت پیشنهادی :

تصویرهایی را به ابعاد بزرگتر و به صورت بهم ریخته در اختیار دانش آموزان قرار داده و از آن ها بخواهید که تصاویر را به ترتیب کنار هم قرار داده و داستان مربوط به آن را بیان کنند.

بیاموز و بگو

هدف: دانش آموزان با انواع مهارت‌های زبانی (گفتاری، نوشتاری) آشنا می‌شوند.

روش پیشنهادی ۱:

دو کتاب داستان انتخاب شود که یکی از آن‌ها به زبان نوشتاری و دیگری به زبان گفتاری باشد و از دانش آموزان خواسته شود آن‌ها را بخوانند سپس خودشان آن‌ها را باهم مقایسه کنند و تمایز آن‌ها را بیان کنند.

روش پیشنهادی ۲:

یک املا با روش گفتاری و یک املا با روش نوشتاری به دانش آموزان گفته شود. توضیح داده شود که در نوشتن متن، رعایت اصول درست نویسی و پرهیز از شکسته نوشتن و محاوره مهم می‌باشد.

تمرین پیشنهادی:

جمله‌ی گفتاری زیر را به جمله‌ی نوشتاری تبدیل کنید.

(بعضی از مردم فقط خونه‌ی خودشون رو تمیز می‌کنن)

.....

نکته نگارشی

هرگاه در یک عبارت، کلمه اول به نشانه‌های (ه - ه) ختم شود، برای ربط به کلمه دوم "یای میانجی" می‌آید در غیر این صورت اِ ربط دو کلمه را به هم ربط می‌دهد. علت این است که ساخت هجایی زبان فارسی امکان حضور دو مصوت پشت سر هم را ندارد، بنابراین برای آسان کردن تلفظ، یک صامت میانجی بین آن‌ها می‌آید.

تمرین پیشنهادی:

ی میانجی	ا ربط
هفته ی گذشته	همراه آموزگار
.....	
.....	

فعالیت نمایشی

در این تمرین از دانش آموزان بخواهید داستان را به صورت نمایش در کلاس اجرا کنند. در اجرای این درس دانش آموزان باید به متن نمایشنامه گوش دهند و سپس به طراحی و اجرا بپردازند. هنگامی که آن‌ها به متن شنیداری گوش می‌کنند توانایی خوب گوش دادن و تمرکز، پردازش شنیداری و تحلیل در آن‌ها پرورش می‌یابد. زمان اجرا نیز رفتارهای کلامی و غیرکلامی آن‌ها در انتقال پیام به هنگام سخن گفتن تقویت می‌شود.

فعالیت نگارشی (هنر و سرگرمی)

بعضی کلمات شعر مورد نظر را به صورت نقطه‌چین گذاشته و از دانش آموزان خواسته شود که نقطه‌ها را بهم وصل کنند.

مثال :

(فضای زندگی گر باشد در آن نسل بشر باشد .

فعالیت نگارشی

نوع آموزش به گونه‌ای طراحی شده است که دانش آموزان در درس اول و دوم به ملاک ساختاری و معنایی رسیدند. حالا در درس سوم جمع‌بندی می‌کنند که متن به لحاظ ساختاری از چند جمله تشکیل شده است و به لحاظ معنایی این جملات مرتبط به هم هستند. بخش نگارشی با رعایت سلسله مراتب آموزشی، دانش آموزان را در نوشتن یک بند خوب یاری می‌رساند.

تمرین پیشنهادی :

دادن چند موضوع به دانش آموزان و از آن‌ها بخواهید که هر دانش آموز به صورت انفرادی یک موضوع را انتخاب کرده و درباره‌ی آن یک بند بنویسند.

بخوان و حفظ کن : (هم بازی)

شعر دارای محتوایی زیبا و مضمونی عاطفی است

پیشنهاد :

دانش آموزان همه با هم سر کلاس بخوانند و یا به طور فردی صامت خوانی کنند.

تاریخ ادبیات :

اسدالله شعبانی متولد چهارم تیر ۱۳۳۷ خورشیدی از شاعران و نویسندگان سرشناس شعر کودک و نوجوان ایران است . وی در سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۹۲ از جمله کارشناسان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بود و آثار وی مانند (شکار دست های تو یا من ، ما همه رنگارنگیم ، ترانه های شاد ، آواز تو کا و) است.

درس چهارم: (آواز کنجشک)

اهداف:

۱. طبقه‌بندی و گسترش واژگان دانش‌آموزان
۲. آشنایی با کاربرد نشانه‌های نگارشی در متن
۳. افزایش قدرت درک متن دانش‌آموزان
۴. آشنایی دانش‌آموزان با مفهوم آلودگی صوتی
۵. ایجاد نگرش مثبت نسبت به موضوع کاهش آلودگی صوتی

روش تدریس پیشنهادی (روش دریافت مفهوم)

۱. شناسایی مفهوم
۲. آزمون دریافت مفهوم
۳. تحلیل راهبردهای تفکر

برای اجرای این سه مرحله، تصاویر یا جملاتی درباره مفهوم ((آلودگی صوتی)) تهیه شود. دانش‌آموزان گروه‌بندی و تصاویر بین گروه‌ها توزیع شود. بدون آنکه توضیحی درباره مفهوم درس بدهید. از دانش‌آموزان بخواهید با دقت به تصاویر نگاه کنند و درباره تصاویر و موضوع آن‌ها توضیح دهند. حالا به دانش‌آموزان فرصت داده شود تا دریافت‌های خود را ابتدا در گروه بیان کنند. بعد به نوبت برای هم کلاسی‌های خودشان درباره‌ی تصویر صحبت کنند. در این مرحله، جملاتی درباره‌ی آلودگی صوتی، منابع تولید آلودگی صوتی و..... مطرح شود و از دانش‌آموزان خواسته جملات را بر مبنای درستی مفهوم، تأیید یا رد نمایند.

در ادامه جملات را به اتفاق دانش‌آموزان بررسی کنید و نظرات و پیشنهادات درست را تأیید نمایند. در پایان از دانش‌آموزان خواسته مفهوم ((آلودگی صوتی)) را گزارش دهند. بهتر است که تصاویر انتخاب شده از درس یا کلاس یا مدرسه انتخاب شود.

روش پیشنهادی:

در کلاس صداهای مختلفی مثل (صدای بوق ماشین، اره برقی، بلندگو، صدای پرندگان و.....) پخش کرده و درباره‌ی آن‌ها در کلاس بحث و گفت‌وگو شود.

درست و نادرست

از دانش‌آموزان خواسته شود با آدمک‌هایی که درست کردند به سوالات پاسخ دهند.

درک مطلب

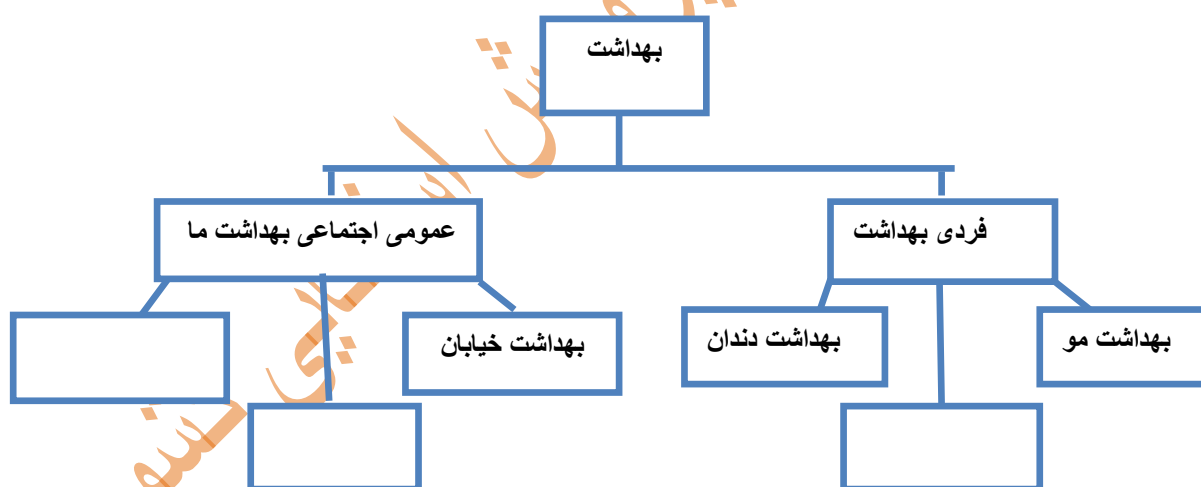
دانش‌آموزان به صورت گروهی پاسخ‌های خود را ارائه کنند و با کمک هم یک سوال را هم بنویسند.

واژه‌آموزی

هدف این بخش طبقه‌بندی واژگان ذهنی دانش‌آموزان است.

تمرین پیشنهادی ۱:

در زندگی رعایت بهداشت به سلامتی ما کمک می‌کند رعایت بهداشت هم فردی و هم اجتماعی است. در بهداشت فردی با رعایت بهداشت مو، ناخن، دندان و استفاده از وسایل شخصی مانند شانه، مسواک و..... به سلامتی خود کمک می‌کنیم. جدول زیر را کامل کنید.

تمرین پیشنهادی ۲:

بجای نوشتن علائم نگارشی از کارت‌های علائم نگارشی و جاگذاری هر علامت در جای درست استفاده شود.

نگاه کن و بگو

نمایش فیلم با تصاویر همراه با صداهای مختلف برای دانش آموزان در کلاس و بیان توضیحات لازم درباره‌ی صدای مختلف توسط دانش آموزان.

پیاموز و بگو

در سال‌های گذشته، نشانه‌های نگارشی ویرگول (،) و نقطه (.) آموزش داده شده است در این درس، کاربرد نشانه‌های نگارشی دو نقطه (:) و گیومه (") به دانش آموزان آموزش داده می‌شود.

پیشنهاد:

یک متن ساده بدون نشانه‌های نگارشی تهیه شود و در اختیار دانش آموزان قرار گیرد تا آن‌ها از این علائم استفاده کنند.

تمرین پیشنهادی:

۱- در متن زیر، هر جا لازم است از نشانه‌های نگارشی (، - ؟ - " " - ! -) استفاده کنید.
بچه‌ها در خیابان مدرسه با هم گفت و گو می کردند امیر گفت ما باید جلوی پایمان را خوب نگاه کنیم ... تا زمین نخوریم و کسی را هم سرزنش نکنیم علی از دور آمد سلام من هم با شما موافق هستم
.....

مطالب نگارشی

هدف این است که دانش آموزان بند منسجم را از بند غیر منسجم تشخیص دهند. به این ترتیب با خواندن دو بند بالای صفحه و برجسته شدن تفاوت آنها، نتیجه‌گیری مباحث قبلی در ذهن دانش آموزان تقویت می‌شود.

تمرین پیشنهادی :

۱- عبارت زیر را دو بند ادامه دهید.

ای کاش می شد صدای رعدوبرق را

.....

.....

.....

.....

.....

بخوان و بیندیش

هدف: تقویت درک مطلب و عادت به مطالعه مطلب‌های طولانی و تقویت تمرکز و روان‌خوانی است.

داستان ((مورچه ریزه)) با بیان کودکانه به توصیف توانایی و قدرت خداوند سخن می‌گوید دانش‌آموزان پس از خواندن داستان باید بتوانند به سوالات آن پاسخ دهند و باید حتماً به صورت فردی صامت‌خوانی شود.

پیشنهاد ۱:

معلم می‌تواند به صورت نمایش عروسکی داستان را بیان کند.

پیشنهاد ۲:

معلم می‌تواند تصاویری از داستان تهیه کند و آن‌ها را روی تابلو بچسباند و از روی آن قصه را بازگو کند.

درک و دریافت

دانش‌آموزان با توجه به متن، جمله‌ها را به ترتیب شماره‌گذاری کنند و سپس به سوالات پاسخ دهند.

مثل : ضرب المثل هرچه کنی به خود کنی با پیامی آموزنده ذهن علاقمند دانش‌آموزان را می‌نوازد.

پیشنهاد :

دانش‌آموزان می‌توانند یک خاطره در رابطه با این مثل در کلاس تعریف کنند.

درس پنجم (بلدرچین و برزگر)

اهداف :

۱. آشنایی دانش آموزان با مفهوم خود اتکایی
۲. تقویت مهارت جمله سازی و کاربرد کلمات هم نویسه در جمله
۳. تقویت توانایی شناخت و کاربرد زمان حال فعل ها
۴. تقویت مهارت بند نویسی

روش تدریس :

پیشنهاد ۱ :

برای ایجاد انگیزه در کلاس، معلم با ماسک های جوجه بلدرچین وارد کلاس شود و در ارائه درس بصورت قصه از هر دانش آموز بخواهد ماسکی را انتخاب و در بیان قصه ایفای نقش کنند. یا با استفاده از روش تدریس تلفیقی، ماسک ها در زنگ هنر توسط دانش آموز و با کمک معلم ساخته شده باشد.

پیشنهاد ۲ :

از دانش آموزان بخواهید از روی درس روان خوانی کنند.

درست و نادرست

از دانش آموزان بخواهید جملات درست را با دست زدن و جملات نادرست را زدن روی میز نشان دهند.

درک مطلب

پیشنهاد :

دانش آموزان را به صورت تصادفی انتخاب کرده و از آن ها خواسته شود پاسخ دهند.

واژه آموزی :

کلمات هم نویسه کلماتی هستند که شبیه هم نوشته می شوند و تفاوت آن ها در مصوت هایی است که دارند.

مثل : کَرَم ، کِرِم ، کِرم

پیشنهاد ۱:

کلماتی مثل شکر را بدون مصوت روی تابلو نوشته و از دانش آموزان خواسته شود آن را با مصوت‌ها بخوانند.

پیشنهاد ۲:

سه جمله را روی تابلو نوشته و بعد کلمه‌ی کرم را با سه شکل روی کارت‌ها نوشته و به دانش آموزان می‌دهیم و از آن‌ها خواسته می‌شود که کلمه‌ی درست را روی کارت‌های خود نوشته و معلم هم پاسخ درست را روی تابلو نوشته و از دانش آموزان خواسته می‌شود با پاسخ‌های خود مقایسه کنند.

تمرین نگارشی

۱- این کلمات را به چند شکل می‌توانید بخوانید؟ با هر شکل آن یک جمله بسازید.

ده، سم

..... :

..... :

..... :

..... :

نگاه کن و بگو

هدف: توانایی ارتباط مقادیر متوالی به یکدیگر و دنبال کردن مفهوم.

پیشنهاد:

ابتدا یکی از دانش آموزان تصاویر را یکی یکی تعریف می‌کند و دانش آموز دیگری مفهوم کلی را بیان می‌کند.

بیاموز و بگو

هدف: آموزش فعل حال در جمله

پیشنهاد ۱:

از دانش آموزان بخواهید بگویند در حال حاضر مشغول چه کاری هستند. مثلاً می‌گویند درس می‌خوانیم، حرف می‌زنیم در این هنگام درس خواندن را توضیح می‌دهیم که انجام کار است و اگر نباشد جمله کامل نمی‌شود و فعل در جمله نقش مهمی دارد و برای کامل کردن جمله به کار می‌رود و همین‌طور از دانش آموزان بخواهید جملات بیشتری مثال بزنند.

پیشنهاد ۲ :

از دانش آموزان بخواهید هر کدام کاری را انجام دهند مثلاً یکی تابلو را پاک کند یکی دیگر دست بزنند و..... و در حین تمام این کارها با پرسش و پاسخ مفهوم فعل را به آنها آموزش داده شود.

تمرین نگارشی:

۱- چهار کلمه از درس، در این جدول قرار دارد آن‌ها را پیدا کن و بنویس.

خ	و	ا	ن	د
و	ع	و	و	ص
ر	ج	ر	ش	گ
د	ز	د	ت	ح

.....*

.....*

.....*

.....*

نمایش

پیشنهاد :

استفاده از صورت‌هایی که در زنگ هنر توسط دانش آموزان تهیه شده بسیار جذاب و نمایشی است و می‌توان از آن‌ها استفاده کرد.

درس ششم : (فداکاران)

اهداف :

۱. آشنایی دانش آموزان با مفهوم فداکاری
۲. تقویت نگرش مثبت نسبت به فداکاری
۳. آشنایی با زمان گذشته فعل
۴. آشنایی با انتخاب موضوع مناسب به عنوان گام اول بندنویسی
۵. تقویت مهارت خواندن و سخن گفتن

روش تدریس : (بارش فکری)

در این روش معلم می تواند موقعیت یک داستان را در ذهن دانش آموزان ترسیم کند که شخصیت داستان درصد رفع یک مشکل اجتماعی است و احتیاج به کمک دارد (مانند داستان دهقان فداکار) سپس از دانش آموزان بخواهید اگر فداکاران دیگری را می شناسند نام ببرند و درباره ی آنها بحث و گفت و گو شود و معلم می تواند با اصلاح نظرات مشابه و نامناسب ذهن دانش آموز را به سمت مفهوم فداکاری سوق دهد.

پیشنهاد :

خواندن متن توسط دانش آموزان و کتاب گویا

درست و نادرست

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید به تنهایی به سوالات پاسخ بدهند و بعد به صورت گروهی با هم بررسی کنند و در کلاس بیان کنند.

درک مطلب

پیشنهاد

می توان از روی حروف الفبا از دانش آموزان خواسته شود درک مطلب را بخوانند و پاسخ بدهند

واژه آموزی

پیشنهاد ۱:

نمونه‌هایی از ابزار مانند خط کش، میخ کش، دود کش را به کلاس آورده و از دانش آموزان بخواهید بگویند این وسایل در کجا استفاده می‌شود سپس کلمه‌ی مشترک بین ابزارها را پیدا و بیان کنند.

پیشنهاد ۲:

تصویرهایی از ابزارها و یا وسایلی که در کتاب گفته شده به دانش آموزان نشان داده شود و از آنها بخواهید کلمه‌ی مشترک بین آنها را بگویند.

تمرین نگارشی:

۱- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید

..... وسیله‌ای است که دود را از خانه دور می‌کند

بارکش وسیله‌ای است که

نگاه کن و بگو:

از دانش آموزان خواسته شود به تصویرها نگاه کنند و درباره‌ی آنها توضیح بدهند.

بیاموز و بگو

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید درباره‌ی کارهای روز قبل یا سال‌های گذشته خود صحبت کنند. بدین صورت توجه دانش آموزان به زمان افعالی که به کار بردند جلب می‌شود. سپس جملات کتاب را با تاکید بر زمان افعال خوانده شود.

بخوان و حفظ کن (مثل باران)

شعر بیانگر زیبایی و مهربانی خداوند بزرگ است.

پیشنهاد ۱:

از دانش آموزان خواسته شود در خانه صدای خود را در هنگام خواندن ضبط کنند و برای معلم خود ارسال کنند.

پیشنهاد ۲:

از دانش آموزان خواسته شود سرکلاس با هم شعر را روان خوانی کنند.

تاریخ ادبیات :

مجید ملامحمدی متولد سال ۱۳۷۹ به طور جدی کار شعر و داستان را در مطبوعات کودک و نوجوان شروع کرد و عضو مجله‌های سلام بچه‌ها و پوپک شد او تا به حال چندین بار داور جشنواره‌های کتاب سال کشوری بوده است از آثار او داستان‌های مذهبی مثل قصه امام صادق (ع) به من بگو پدر، و کتاب‌های سبز و است.

درس هفتم: (کار نیک)

اهداف:

۱. تقویت حس آینده نگری و نیک اندیشی در دانش آموزان
۲. آشنایی دانش آموزان با زمان آینده
۳. آشنایی با متن تلفیقی نثر و نظم
۴. آشنایی با ملوک الشعراى بهار

روش تدریس پیشنهادی

پیشنهاد ۱:

انیمیشن درس کار نیک برای دانش آموزان پخش شود. پس از اتمام فیلم از آن‌ها خواسته شود هر آن چه از تماشای فیلم فهمیده‌اند و یاد گرفتند به نوبت بیان کنند و معلم تمام موارد بیان شده را روی تابلو بنویسد. سپس با پرسش و پاسخ مفهوم کار نیک و خیر را به دانش آموزان آموزش دهد.

پیشنهاد ۲:

از دانش آموزان بخواهید درس را به صورت نمایشی در کلاس اجرا کنند.

درست و نادرست

پیشنهاد:

از دانش آموزان بخواهید که با آدمک‌های خود پاسخ‌های درست و نادرست را نشان دهند.

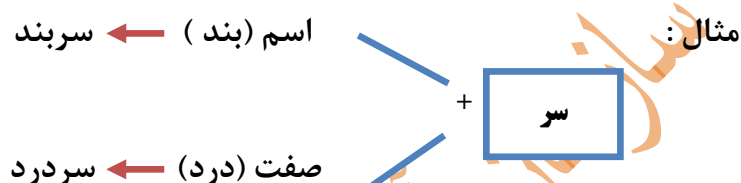
درک مطلب

فعالیت این درس تمرینی برای تقویت استنباط دانش آموزان است برای سوال خالی باید سوالی در جهت رسیدن به استنباط طرح شود.
مثلا: چه کسی به این سفر رفت ؟ از دانش آموزان بخواهید چنین سوالاتی طرح کنند تا با استنباط خود به سوالات پاسخ بدهند.

واژه آموزی

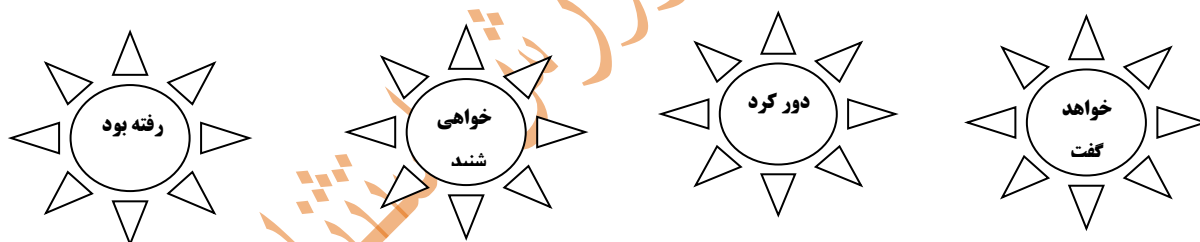
پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید کتاب خوانداری را باز کنند و با روش صامت خوانی متن را بخوانند بعد دانش - آموزان کلمات دو قسمتی را روی برگه بنویسند و آن را بخوانند و معلم آن‌ها را روی تابلو بنویسد.

تمرین نگارشی

۱- کلمه‌هایی که زمان آینده را نشان می‌دهد را رنگ کنید.

نگاه کن و بگو

پیشنهاد :

از قبل تصاویر را روی کارت‌ها آماده کرده و به یک گروه داده شود و از آن‌ها بخواهید درباره‌ی آن توضیح دهند سپس کارت‌ها را به گروه بعدی می‌دهیم و همین‌طور تا گروه‌ها تمام شوند و استنباط هر گروه درباره‌ی تصاویر را مورد بحث و گفت‌گو قرار می‌دهیم.

بیاموز و بگو

پیشنهاد ۱:

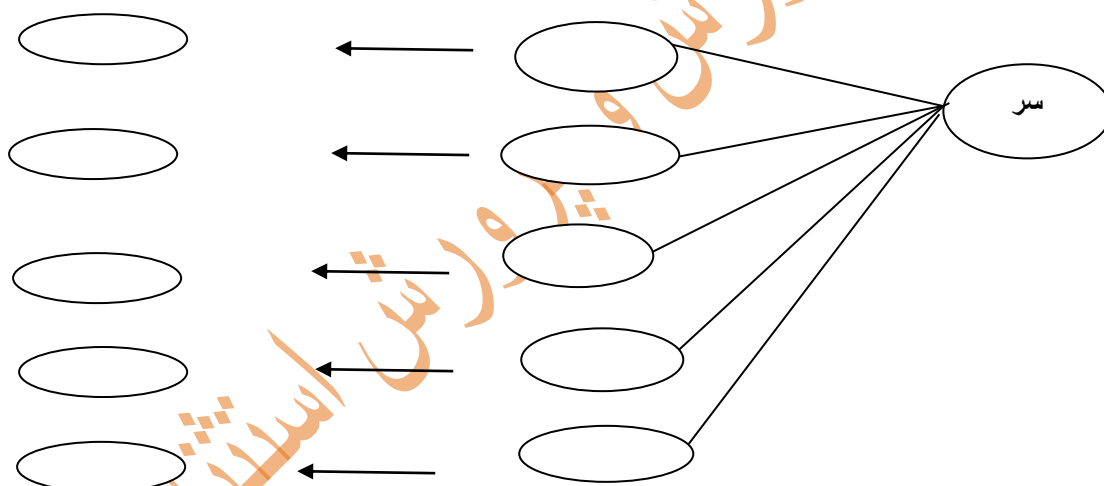
از دانش آموزان بخواهید کارهایی را که در آینده می خواهند انجام بدهند یا دوست دارند در کلاس بیان کنند.

پیشنهاد ۲:

از دانش آموزان بخواهید روی برگه ی سفیدی از کارها یا وسایلی که در آینده قرار است اختراع شود را نقاشی کنند.

تمرین نگارشی

۱- مانند نمونه به این قسمت از کلمه یک چیز دیگر اضافه کن تا کلمه ی معنی داری ساخته شود.

بخوان و بیندیش

داستان (پری کوچولو): نشاگر تخیلات دختر کوچولویی است که فکر می کند می تواند پرواز کند و به همه

جا برود.

پیشنهاد ۱:

می توان به صورت نمایش عروسکی داستان را بیان کرد.

پیشنهاد ۲:

از دانش آموزان بخواهید هر نفر به قسمت داستان را صامت خوانی کنند.

درک و دریافت:

دانش آموزان با توجه به متن، جمله‌ها را به ترتیب شماره گذاری کنند و سپس به سوالات پاسخ دهند.

حکایت:

هدف: آشنایی دانش آموزان با مثل‌ها و افسانه‌ها

پیشنهاد:

تصاویر را از قبل به صورت نقاشی آماده کرده و از دانش آموزان بخواهید آن‌ها را رنگ آمیزی کنند و سپس ضرب‌المثل مربوطه را بنویسند.

درس هشتم : (پیراهن بهشتی)

اهداف :

۱. تقویت فن بیان توام با انسجام فکری
۲. تقویت مهارت درک متن و درک رفتارهای غیر کلامی
۳. گسترش دامنه لغات دانش آموزان در املا و نگارش (بندنویسی)
۴. آشنایی دانش آموزان با داستان‌های مستند مذهبی و انس با ائمه اطهار
۵. تکریم شخصیت والای حضرت فاطمه (س)

روش تدریس :

در این روش می‌توان تلفیقی با درس هدیه‌های آسمانی (درس ام اییها) روش سخنرانی و قصه‌گویی عمل کرد. درباره‌ی خصوصیات و ویژگی‌های حضرت فاطمه صحبت کنیم همین‌طور از درس هدیه‌های کمک گرفته که حضرت فاطمه (س) دختر پیامبر و حضرت خدیجه (س) هستند و ایشان از بهترین و شایسته‌ترین زنان جهان هستند.

پیامبر درباره‌ی حضرت فاطمه (س) فرموده‌اند : خداوند فاطمه را دوست دارد و کسانی که فاطمه را دوست داشته باشند را دوست دارد. فاطمه خیلی به پدر احترام می‌گذاشت و مانند یک مادر برای او دلسوز بود، برای همین پیامبر خدا او را (ام اییها) یعنی مادر پدرش نام نهاده بود. او همسر حضرت علی و مادر امام حسن (ع) و امام حسین (ع) بود. سپس متن به صورت قصه تعریف شود.

درست و نادرست

پیشنهاد :

برای پاسخ درست خواسته شود بگویند " درسته آی درسته " و برای پاسخ نادرست خواسته شود بگویند " غلطه آی غلطه "

درک مطلب

پیشنهاد:

سوالات خوانده شود و یکی از دانش آموزان به صورت داوطلب پاسخ دهد.

واژه آموزی

پیشنهاد :

برای درک بهتر می‌توان از بوی خوش گل‌ها برای (خوش بو)، چند خوراکی یا غذایی که اولیا درست کردند برای (خوش مزه) و همچنین چند تصویر از چهره‌های زیبا برای (خوش قیافه) استفاده کرد. سپس مفهوم هر کدام را توضیح داد.

نگاه کن و بگو

پیشنهاد :

تصاویری را در سائز بزرگ آماده کرده و بر روی تابلو چسبانده و از هر گروه خواسته شود تا یک تصویر را توضیح دهند.

بیاموز و بگو

پیشنهاد :

از دانش‌آموزان بخواهید یک بار متن درس را بخوانند و علامت‌های (س)، (ع)، (ص) را پیدا کنند و اصطلاح کامل این حرف را توضیح داده و معنی آن‌ها را بگویند. سپس نام چند تن از ائمه را بر روی تابلو نوشته و از دانش‌آموزان خواسته شود که از (ص)، (س)، (ع) استفاده کنند.

نمایش

پیشنهاد :

صورتک‌هایی از حالت‌های عصبانیت، غم، شادی را درست کرده و با نشان دادن هر کدام از صورتک‌ها از بچه‌ها بخواهید آن حالت را نشان دهند و همچنین می‌توان از استیکرهای برنامه گوشی همراه نیز استفاده شود و توضیح داد که این حالت‌ها در نوع صحبت کردن و رفتار آن‌ها با یکدیگر تاثیر دارد.

تمرین نگارشی

پیشنهاد ۱:

در تمرین خط تحریری فرصت خوبی است که نشانه‌های قوس دار و طریقه نوشتن آن‌ها را توضیح داد.

پیشنهاد ۲:

با تلفیق هنر (نقاشی) می‌توان طریقه نشانه‌های قوس دار را به دانش آموزان توضیح داد. به عنوان مثال تصاویری از اشکالی که گرد هستند را تهیه کرده و قوس پایینی را خالی گذاشته و از دانش آموزان بخواهید نقاشی را کامل کنند. سپس ابعاد را کوچکتر کرده تا زمانی که نوشتن قوس برای دانش آموزان آسان شود.

بخوان و حفظ کن (لحظه‌های سبز دعا)

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید دست‌هایشان را بالا ببرند و با هم شعر را بخوانند.

تاریخ ادبیات :

این شعر از سروده‌های قیصر امین‌پور می‌باشد، وی در دوم اردیبهشت ۱۳۳۸ در شهرستان گتوند خوزستان متولد شد و در آبان ماه ۱۳۸۶ درگذشت. از جمله آثار او می‌توان : منظومه ظهر روز دهم و مثل چشمه، مثل رود و به قول پرستو و ... نام برد. روحش شاد و یادش گرامی.

درس نهم : (بوی نرگس)

اهداف:

۱. تقویت فن بیان و توسعه‌ی تمرکز و تفکر
۲. شناخت نسبی از مفهوم انتظار
۳. شناخت حضرت عصر (عج)
۴. گسترش دامنه‌ی لغات دانش‌آموزان (ترکیب + بن ماضی)
۵. شناخت فعل به عنوان محور اصلی جمله
۶. آشنایی با متن ادبی

روش تدریس پیشنهادی : سخنرانی، پرسش و پاسخ با مشارکت دانش‌آموزان

پیشنهاد ۱ :

در ابتدا درباره‌ی امام زمان و زندگی ایشان توضیحاتی داده و سپس از دانش‌آموزان بخواهید اگر داستانی درباره‌ی این بزرگوار شنیده‌اند و همچنین اگر خاطره‌ای از جشن نیمه شعبان دارند را برای بقیه تعریف کنند و در آخر منظور از متن به‌طور خلاصه بیان شود.

پیشنهاد ۲ :

تصاویری از وظایفی که در زمان غیبت حضرت مهدی (عج) بر عهده داریم را آماده کرده و در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شود و از آن‌ها بخواهید ابتدا طرح را رنگ‌آمیزی کرده و سپس آن را توضیح دهند و در پایان نیز از نقاشی دانش‌آموزان نمایشگاهی در کلاس برگزار شود.

درست و نادرست :

پیشنهادی :

از دانش‌آموزان بخواهید در صورت درست بودن جمله، برای سلامتی امام زمان صلوات بفرستند و در صورت نادرست بودن جمله، صحیح آنرا بیان کنند.

درک مطلب :

پیشنهاد:

از همه دانش آموزان سوالات درک مطلب پرسیده شود.

واژه آموزی

هدف: آشنایی با کلمات مرکب (دل + بن ماضی).

پیشنهاد:

از قبل بر روی کارت های کلمات (دل نشین، دلخواه، دل نواز، دل گیر، دل خور) را نوشته و بین دانش آموزان پخش کرده و سپس جملات همین قسمت را بر روی تخته نوشته و جای این کلمات را خالی گذاشته و از دانش آموزان بخواهید از جمله اول خوانده و بگویند کدام کارت در جای خالی قرار می گیرد و هر کلمه ای را که درست گفتند را با رنگ دیگر در جای خالی نوشته شود، سپس جمله را کامل خوانده و معنی آن توضیح داده شود. در صورت داشتن دانش آموز فاقد تکلم، از او خواسته شود پس از شنیدن جمله نیمه تمام، کارت کلمه ای درست را بالا بگیرد.

صندلی صمیمیت

پیشنهاد

از دانش آموزان بخواهید هر کدام یک موضوعی را در نظر بگیرند (مثل مسافرت یا خاطره اولین روز مدرسه و) و درباره ی آن خوب فکر کنند و به صورت داوطلبانه یکی یکی بیایند و روی صندلی معلم بنشینند و برای دوستانشان تعریف کنند.

بیاموز و بگو

پیشنهاد :

چند جمله بر روی تخته نوشته که بعضی از این جمله ها دارای فعل و بعضی بدون فعل می باشند و از دانش آموزان بخواهید جملات را بخوانند و سپس سوال شود کدام جمله ها معنی دارد و کدام جمله ها بدون معنی است. وقتی دانش آموزان پاسخ دادند، زیر فعل ها خط کشیده و بگوییم جملاتی که معنی نداشتند فاقد این کلمات بودند و آخر جملات هیچ کلمه ای نبود و این کلمات هستند که جملات را کامل می کنند و به جملات معنی می دهند

که به این کلمات فعل می گویند.

تمرین نگارشی

صفحه دوم کتاب نگارش ابتدا به صورت فردی کامل شود و سپس معلم به رفع اشکال بپردازد.

بخوان و بیندیش

اهداف:

(۱) درک اطلاعات صریح متن

(۲) رسیدن به استنباط، توجه به ضمیر شخصی به عنوان ابزار انسجام متن

پیشنهاد:

در ابتدا متن را بصورت داستان تعریف کرده و برای درک بهتر ضمایر چند تا مثال زده شود. سپس دانش-آموزان متن را بخوانند و به صورت گروهی پاسخ دهند.

مثل:

هدف: آشنایی با ضرب المثل ها

پیشنهاد ۱:

از دانش آموزان از روی متن بخوانند و سپس متن را توضیح دهند و به ضرب المثل "دوقورت و نیمش بافی است" اشاره کرده و بگویند چه وقت از این ضرب المثل استفاده می شود.

پیشنهاد ۲:

با نشان دادن یک تصویر غیر از تصویر کتاب این ضرب المثل را توضیح دهند.

درس دهم: (یار مهربان)

اهداف:

۱. ایجاد حس ارتباط صمیمانه میان دانش آموزان و کتاب درسی
۲. آشنایی دانش آموزان با جان بخشی به اشیا
۳. توسعه دامنهی واژه گان دانش آموزان با وند افزایشی (وند صفت ساز - " مند ")
۴. تقویت مهارت سخن گفتن و تفکر در فعالیت صندلی صمیمیت
۵. توجه به نقش کلیدی فعل در معنای جمله

روش تدریس پیشنهادی ۱: قضاوت عملکرد

از دانش آموزان بخواهید کتاب های خوانداری و نوشتاری خود را بر روی میز بگذارند و با دقت به کتاب خود نگاه کنند سپس در قالب گروه بندی یک سری سوال در اختیار گروه ها قرار داده و به آنها ۱۵ دقیقه فرصت داده شود تا سوالات را با دقت بخوانند و به آنها پاسخ دهند. سپس یکی از اعضای گروه سوالات و پاسخ های گروه خود را بخوانند.

روش تدریس پیشنهادی ۲:

برای ایجاد انگیزه از کتابخانه مدرسه بازدید شود و در صورت مشکلات حرکتی حاد دانش آموزان، چند کتاب در حوزه های مختلف به کلاس آورده و به آنها اجازه بررسی کتب مختلف و گفت و گو درباره تصاویر و محتویات آنها داده شود و روش جستجو در کتابخانه با روش تدریس نمایشی آموزش داده شود.

نمونه برگ سوال:

با توجه به کتاب فارسی به سوالات زیر پاسخ دهید.

۱. برای سالم و تمیز ماندن کتاب فارسی چه کارهایی انجام داده اید ؟
۲. چه کارهایی انجام می دهید که کتاب فارسی آتان گم نشود ؟
۳. کدام درس از کتاب فارسی را بیشتر دوست دارید ؟ چرا ؟
۴. از کتاب فارسی خودتان چه مطالبی را یاد گرفته اید و چگونه از آنها در زندگی استفاده می کنید ؟

درست و نادرست :

پیشنهاد:

برای پاسخ به این تمرین می توان از صورتک های خوشحال و ناراحت استفاده کرد، برای پاسخ درست دانش آموزان، صورتک خوشحال و برای پاسخ نادرست دانش آموزان، صورتک ناراحت را نشان دهند.

درک مطلب:

پیشنهاد:

معلم سوالات را پرسد و دانش آموزان بصورت داوطلب پاسخ دهند.

واژه آموزی

پیشنهاد:

بر روی تخته چند تا واژه مرکب با ترکیب وند افزایی نوشته و از دانش آموزان خواسته شود که واژه ها را بخوانند و سپس خودمان نیز واژه ها را خوانده و اشاره شود که تمامی این کلمات از نظر ساخت درست است ولی بعضی از این کلمات مثل (خطرمند - شادمند - دریامند) در میان اهل زبان کاربرد و رواج ندارد.

سودمند - دریامند - توانمند - خطرمند - ارزشمند - هنرمند - شادمند - ثروتمند

تمرین نگارش

دور کلماتی که با " مند " ترکیب درستی ساخته اند، خط بکشید و با آن ها جمله بسازید.

ارزشمند - سودمند - خطرمند - شادمند - هنرمند

صندلی صمیمیت

پیشنهاد:

به هر گروه یک موضوع داده و در گروه فکر کنند و یک نفر به عنوان نماینده ی گروه بر روی صندلی معلم

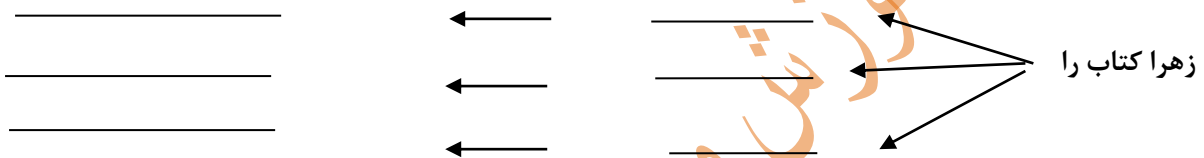
بنشیند و در ۱۰ دقیقه صحبت کند.

بیاموز و بگو

پیشنهاد :

در درس قبل دانش آموزان تقریباً با فعل آشنا شدند و یاد گرفتند که فعل جمله را کامل می کند. بصورت شفاهی جملاتی گفته شود که فعل ندارند و از دانش آموزان بخواهید که جمله را کامل کنند و حتماً فعل های مختلف خواهند گفت تا جمله کامل شود. سپس از روی جمله های این قسمت خوانده و به دانش آموزان فرصت داده شود تا جاهای خالی را پر کنند.

مثال :

بخوان و حفظ کن (نقاش دنیا)

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید به صورت گروهی بخوانند.

تاریخ ادبیات :

این شعر از سروده های نسرین صمصامی می باشد. وی متولد ۱۳۴۵ است و اولین شعرش را در سال ۱۳۶۴ با موضوع تنهایی یک ماهی سرود. از جمله آثار وی می توان به دو کتاب به نام های پرنده ها و وسایل نقلیه اشاره کرد.

درس یازدهم : (نویسنده‌ی بزرگ)

اهداف:

۱. معرفی سعدی
۲. تقویت مهارت سخن گفتن همراه با تفکر و تمرکز روی موضوع
۳. گسترش واژگان دانش آموزان به کمک فرایند " وندافزایی "
۴. تقویت حافظه و درک شنیداری در فعالیت ((گوش کن و بگو))
۵. آشنایی دانش آموزان با حکایت و نثر کهن

تاریخ ادبیات

حاتم طایی :

وی فرزند عبدالله از بزرگان عرب مردی سخی و بلند نظر در دوره پیش از اسلام جوانمرد و بخشنده بود و عرب در سخاوت و کرم به او مثل می زدند. آوازه و شهرت وی در تمام دنیا پیچیده است او از قبله طی یکی از قبایل مشهور شبه جزیره عربستان بود. وی هم چنین یکی از شعرای کحول عصر جاهلیت بود که کنیه وی ابا عدی بود و دارای دیوان شعری نیز به نام دیوان حاتم طایی می باشد دیار حاتم و کاخ او اکنون در روستای توران نام دارد که در منطقه حائل در شمال عربستان سعودی واقع شده است. آثار قصروی و همچنین آثار اجاق غذاپزی وی که به اجاق غذای حاتم معروف است هنوز در پایه کوه موجود و باقی است. وی پیش از اسلام بر دیانت مسیحیت می زیسته و در سال ۶۰۵ میلادی از دنیا رفته است. در آثار سعدی به نام و شهرت حاتم زیاد اشاره شده است و هم چنین مطابق داستانی در بوستان سعدی، دختر حاتم در زمان پیامبر در جنگلی اسیر مسلمانان شده بود که پیامبر به واسطه بزرگواری حاتم او و همه همراهانش را عفو نموده و بدین ترتیب آن ها به اسلام گرویده اند.

روش تدریس پیشنهادی : کارایی گروهی

ابتدا درباره‌ی نثر کهن توضیحاتی به دانش آموزان داده، سپس از آنان بخواهید متن درس را به صورت کامل و با دقت بخوانند. چند نمونه سوال از متن درس در اختیار گروه ها قرار داده ، تا به صورت گروهی پاسخ دهند ، سپس برگه های گروه ها را با هم عوض کرده، معلم پاسخ ها را در کلاس مرور کرده و از نماینده هر گروه خواسته که جلوی پاسخ های نادرست گروه مقابل علامت زده و پاسخ درست را نوشته و سپس هر گروه برگه سوال مخصوص به خودش را گرفته و پاسخ ها را بررسی کند.

نمونه برگ سوال:

با توجه به متن درس نویسنده‌ی بزرگ به سوالات زیر پاسخ دهید.

(۱) کدام جمله در نثر کهن به کار می‌رود؟

الف) به حاجتی بیرون رفتم. ب) برای زیارت خانه‌ی خدا به مکه رفت.

(۲) نام کتاب‌های ارزشمند سعدی چیست؟

الف) الهی‌نامه و اسرارنامه ب) بوستان و گلستان

(۳) حاتم طایی برای امرای عرب چند شتر قربانی کرده بود؟

الف) ۲۰ شتر ب) ۴۰ شتر

درست و نادرست :

پیشنهاد :

برای پاسخ به این تمرین از علامت × و تیک که در رنگ هنر با استفاده از مقوا رنگی توسط خود دانش‌آموزان ساخته شده و به روی چوب نصب شده استفاده شود، برای پاسخ درست علامت تیک و برای پاسخ نادرست علامت × را بالای سرشان بگیرند.

درک مطلب :

پیشنهاد : معلم سوالات را پرسد و دانش‌آموزان بصورت داوطلب پاسخ دهند.

واژه آموزی

با استفاده از فرایند "وند افزایی"، اسامی مکان با افزودن پسوند " -ستان " ساخته می‌شود. یادآوری شود چون این کلمات مشتق هستند در املا نویسی به صورت (سر هم) نوشته می‌شوند.

روش پیشنهادی : بر روی کارت‌های پسوند "ستان" را نوشته و کلمات گل و دبیر و کوه را روی تخته نوشته و کارت را با چسب به این کلمات چسبانده و هر کلمه توضیح داده شود.

گلستان دبیرستان کوهستان

تمرین نگارش

این کلمات از چه قسمت‌هایی ساخته شده‌اند؟ آن‌ها را بنویسید.

دیرستان : +

دیرستان : +

بیمارستان : +

صندلی صمیمیت

پیشنهاد :

دانش‌آموزان در درس‌های قبل آموخته‌اند که برای نوشتن یک بند بهتر است موضوع اصلی را به موضوعات کوچکتر تقسیم کنند و یکی از موضوعات را انتخاب کنند و درباره‌ی آن بنویسند که از این طریق نوشته‌ی آن‌ها دارای انسجام و روال منطقی بهتری خواهد بود.

معلم موضوعاتی را در اختیار گروه‌ها قرار داده و تاکید شود که این موضوعات خیلی کلی هستند، در ابتدا موضوع را به موضوعات کوچکتر تقسیم کنند و یک موضوع را انتخاب کرده و در گروه درباره‌ی آن خوب فکر کنند و یک نفر از گروه به عنوان نماینده بر روی صندلی معلم نشسته و با توجه به زمانی که معلم در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد درباره‌ی موضوع انتخابی برای سایر دوستانش صحبت کند.

پیاموز و بگو

پیشنهاد :

چند حکایت طنز کوتاه در اختیار گروه‌ها قرار داده و از آن‌ها بخواهید در گروه خوانده و سپس یک نفر به عنوان نماینده آن را برای همکلاسی‌هایش بخواند. و در انتها برای دانش‌آموزان توضیح داده که به این گونه از نوشته‌ها حکایت می‌گویند.

حکایت داستان کوتاهی است که از روزگار گذشته بر جای مانده است و با پند، اندرز و نصیحت همراه است و تجربه‌ای از زندگی را بازگو می‌کند. قسمت اول متن درس "نویسنده‌ی بزرگ"، نمونه‌ای از این حکایت است.

گوش کن و بگو

یکی از مهارت های اصلی زبان مهارت گوش کردن است که باید به آن توجه شود. هدف از این فعالیت افزایش تمرکز و درک شنیداری دانش آموزان است .

پیشنهاد ۱ :

ابتدا معلم متن یک داستان کوتاه را بصورت آرام و شمرده خوانده و سپس از دانش آموزان بخواهید به صورت انفرادی جملات را بگویند و به ترتیب شماره گذاری کنند.

پیشنهاد ۲ :

می توان متن داستان را برای دانش آموزان پخش کرده و از آن ها خواسته شود با دقت گوش کنند و سپس فعالیت مربوطه را انجام دهند.

بخوان و بیندیش (خواب خلیفه)

هدف : درک اطلاعات صریح متن، رسیدن به استنباط، توجه به ضمائر شخصی برای انسجام بین گزاره های متن

پیشنهاد :

در ابتدا متن را به صورت داستان تعریف کرده سپس از دانش آموزان بخواهید که هر کس چند سطری از متن را با صدای بلند بخواند. سپس سوالات درک و دریافت از دانش آموزان پرسیده و بصورت داوطلبانه پاسخ دهند.

حکایت (راز جعبه)

هدف : آشنایی با حکایت

پیشنهاد:

از روی تصویر حکایت را توضیح داده و سپس از روی متن حکایت خوانده شود.

از دانش آموزان بخواهید برای جلسه بعد حکایتی را آماده کرده و در کلاس بخوانند.

درس دوازدهم : (ایران عزیز)

اهداف:

۱. تقویت مهارت خواندن شعر با رعایت لحن، آوا
۲. بهبود سواد خواندن و درک متن دانش آموزان
۳. تقویت مهارت سخن گفتن
۴. گسترش دامنه لغت دانش آموزان با وند افزایی
۵. معرفی شعر به عنوان یکی از بخش های ادبیات و آشنایی با سراینده شعر

تاریخ ادبیات :

این شعر از سروده های عباس یمنی شریف می باشد. وی مدیر مدرسه و شاعر شیرین زبان ادبیات کودکانه بود. در سال ۱۲۹۸ در محله پامنار تهران به دنیا آمد. در سال ۱۳۲۱ اولین شعرش برای کودکان در مجله نونهالان منتشر شد. در سال ۱۳۲۴ اشعار او در کتاب های درسی دوره ابتدایی ایران وارد شد. تالیف او به نام " دارا و آذر " معروف است و سال ها اولین کتاب آموزشی کودکان بوده است . او یکی از بنیانگذاران شورای کتاب بود. بیش از سی اثر شعر و داستان او در دوران حیاتش به انتشار رسید.

روش تدریس پیشنهادی : بدیعه پردازی

از دانش آموزان بخواهید ایران را به عنوان یک انسان در نظر بگیرند و هر کدام یک جمله بگویند و سپس جملات دانش آموزان روی تخته نوشته و با استفاده از این جملات به توصیف ایران پرداخته شود.

مانند :

۱. ایران مهربان است .
۲. ایران دوست داشتنی است .
۳. ایران زیبا است.

سپس از روی شعر با کلامی موزون و آهنگین خوانده و مرحله بعد از دانش آموزان بخواهید آن ها نیز بخوانند.

درست و نادرست :

پیشنهاد :

برای جملات درست دانش آموزان با لحن " کشیده و آهنگین " بگویند درست و جملات نادرست را همچنین با " سکوت " نشان دهند..

درک مطلب :

پیشنهاد :

معلم سوالات را بپرسد و دانش آموزان بصورت داوطلب پاسخ دهند.

واژه آموزی

هدف : فرایند وند افزایی ، وند مکان ساز " - دان " .

پیشنهاد :

" - دان " پسوند " جا " و " مکان " است.

روی تخته کلماتی مانند (نمک، آتش، قلم) را نوشته و به هر کدام " دان " اضافه کرده و معنی آنها را بگویند.

نمک + دان = نمکدان

آتش + دان = آتشدان

قلم + دان = قلمدان

تمرین نگارش

جاهای خالی را پر کنید.

نمک + دان = یعنی

یخ + = یخدان یعنی

صندلی صمیمیت

پیشنهاد :

دانش آموزان در درس های قبل آموخته اند که برای نوشتن یک بند بهتر است موضوع اصلی را به موضوعات کوچکتر تقسیم کنند و یکی از موضوعات را انتخاب کنند و درباره ی آن بنویسند که از این طریق نوشته ی آنها دارای انسجام و روال منطقی بهتری خواهد بود.

معلم موضوعاتی را در اختیار گروه ها قرار داده و تاکید شود که این موضوعات خیلی کلی هستند، در ابتدا

موضوع را به موضوعات کوچکتر تقسیم کنند و یک موضوع را انتخاب کرده و در گروه درباره‌ی آن خوب فکر کنید و یک نفر از گروه به‌عنوان نماینده بر روی صندلی معلم نشسته و با توجه به زمانی که معلم در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد درباره‌ی موضوع برای سایر دوستانش صحبت کند.

بیاموز و بگو

پیشنهاد:

در ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید هر کدام یکی از شعرهای کتاب یا هر شعری را که دوست دارند برای دوستانش بخوانند و بعد از خواندن شعر نیز اسم شاعر را بگویند. سپس تعریفی از شعر را بیان شود که گاهی برای بیان عواطف و احساسات از نوشته‌های زیبایی استفاده می‌شود که اغلب دارای آهنگ است. این گونه نوشته‌ها را شعر می‌گویند. متن درس "ایران عزیز" شعر است. خواندن شعر به روح انسان آرامش می‌دهد و در انتها چند تا از شاعران کشورمان معرفی شود.

گوش کن و بگو

یکی از مهارت‌های اصلی زبان مهارت گوش کردن است که باید به آن توجه شود. هدف از این فعالیت افزایش تمرکز و درک شنیداری دانش‌آموزان است.

پیشنهاد :

ابتدا معلم یک داستان را به‌صورت آرام و شمرده خوانده و سپس از دانش‌آموزان بخواهید که به کارهای درست و نادرست در متن توجه کرده و در گروه‌های خود بحث کنند و یک نفر به‌عنوان نماینده در گروه برای سایرین بیان کند.

درس سیزدهم: (آزاد)

درس چهاردهم: (ایران آباد)

اهداف:

۱. ارتقای حس وطن دوستی و پاس داشت از کیان سرزمین و میهن
۲. آشنایی با مفاهیم کلیدی یک کشور مانند جغرافیا، تاریخ و زبان یک کشور، اتحاد و ایثار مردم کشور
۳. تقویت مهارت فن بیان و قضاوت درباره‌ی شیوه‌ی سخن گفتن
۴. آشنایی با فاعل به عنوان بخشی از اجزای جمله
۵. تقویت فرهنگ مطالعه و کتاب خوانی

پیشنهاد ۱:

مفاهیم عمده این درس مرز نشیان، تاریخ میهن، گویش های محلی، عرصه های اقتصادی، علمی و صنعتی کشور، ایمان، اتحاد، حماسه دفاع مقدس، شجاعت قهرمانان جنگ به ویژه خلبانان می باشد. در این باره با دانش آموزان صحبت کرده و اگر کسی را در این زمینه می شناسند بیان کنند.

پیشنهاد ۲:

فیلمی از زندگی ایثار، فداکاری در جنگ در کلاس پخش کرده سپس از دانش آموزان درباره‌ی گویش فرهنگ و شهر آن ها پرسیده و در کلاس بحث شود.

درست و نادرست

پیشنهاد:

از دانش آموزان بخواهید با حالت " اخم " جملات نادرست و با حالت " خنده " جملات درست را نشان دهند.

درک مطلب

پیشنهاد:

از دانش آموزان بخواهید به صورت گروهی سوالات را پاسخ دهند و بیان کنند.

واژه آموزی

پیشنهاد:

در این بخش پسوند (ی) که اشاره به مکان دارد بیان می‌شود ابتدا میز را وسط کلاس قرار داده و از قبل با تعدادی از دانش‌آموزان هماهنگ شده که عروسک‌های مناسبی به همراه داشته باشند و هر کدام از این عروسک‌ها شغلی را داشته باشند سپس هر کدام شغل خود را معرفی کنند و بعد از دانش‌آموزان خواسته شود نام شغل و اضافه شدن (ی) به آن‌ها را بنویسند مثل (عکاس ، عکاسی)

تمرین نگارشی

محل کار	شغل
	عکاس
	قصاب
	خیاط
	بقال

صندلی صمیمیت

پیشنهاد :

موضوعی درباره‌ی درس به طور کلی انتخاب شود و از دانش‌آموزان بخواهید موضوع را به موضوعات کوچک تر تبدیل کنند و سپس روی صندلی بنشینند و آن‌ها را بیان کنند.

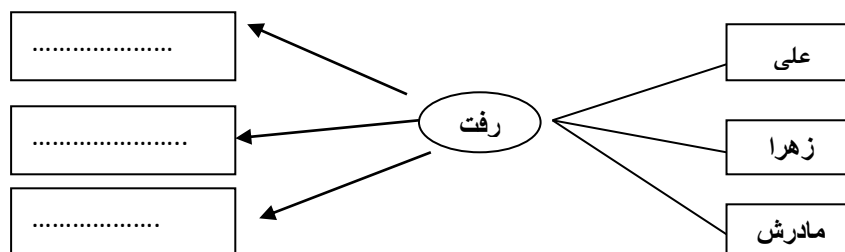
بیاموز و بگو

پیشنهاد :

شناختن فاعل در این درس و آموزش به دانش‌آموزان تاکید می‌شود از دانش‌آموزان بخواهید که اگر اطلاعاتی در این زمینه دارند برای دوستانشان با مثال بزنند. می‌توان یک دایره روی تابلو ترسیم کرد و وسط آن فعل نوشته شود و از روی آن کارت‌هایی که بر روی آن فاعل نوشته شده را به دانش‌آموزان داد و از آن‌ها بخواهید آن را با فعل کامل کنند.

تمرین نگارشی

۱- کامل کنید

گوش کن و بگو

پیشنهاد :

داستانی به صورت صوتی در کلاس پخش شود و از دانش آموزان خواسته شود با دقت گوش کنند و سپس خلاصه‌ی آن را بیان کنند

بخوان و بیندیش

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید به صورت گروهی متن را در گروه خود برای یکدیگر بخوانند سپس سوالات را روی برگه نوشته به صورت تصادفی در اختیار گروه‌ها قرار دهند تا پاسخ خود را روی برگه بنویسند و یا بیان کنند و در پایان یکی از اعضای گروه آن را بخواند.

حکایت

پیشنهاد :

داستانی به صورت نمایشی در کلاس اجرا شود و در پایان از دانش آموزان بخواهید هرچه یاد گرفتند آن را بیان کنند.

درس پانزدهم (دریا)

اهداف:

۱. آشنایی با دریا به عنوان یکی از جلوه‌های زیبا و بی‌نظیر قدرت خداوند و فواید آن
۲. آموزش نقد شیوه سخن گفتن دیگران و معرفی معیارهای قضاوت
۳. معرفی آرایه تشبیه به دانش‌آموزان
۴. تقویت مهارت خواندن و درک متن
۵. گسترش دامنه‌ی واژگان دانش‌آموزان

روش تدریس پیشنهادی (فعال)

از دانش‌آموزان بخواهید چشمان خود را ببندند و خود را در کنار دریا تصور نمایند دقیقی در همان حال بمانند و حالا چشمان خود را باز کنند و تصورات و خیالات خود را تعریف کنند. پیشنهاد می‌شود بعد از گفت و گوی دانش‌آموزان معلم نیز چشمان خود را ببندد و مفاهیمی را که جهت تدریس مدنظر دارد در قالب بیان تصورات و خیالات برای آنان بازگو کند.

پیشنهاد ۱:

خوانش متن: با لحنی زیبا و با حالت دکلمه خوانی، متن درس خوانده شود تا حس شور و نشاط در دانش‌آموزان ایجاد شود.

پیشنهاد ۲:

از دانش‌آموزان بخواهید روی یک برگه تصورات خودشان را از دریا نقاشی کنند و بعد روی تابلو چسبانده شود.

درست و نادرست

پیشنهاد:

از دانش‌آموزان بخواهید که " با دست زدن " جملات درست و " دست نزدن " جملات نادرست را تأیید کنند.

درک مطلب

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید به صورت گروهی به پرسش ها پاسخ دهند و یکی از دانش آموزان پاسخ ها را در کلاس بخواند.

واژه آموزی

از ترکیب نام بعضی از اعضای بدن با پسوند (ه) کلمات معناداری ساخته می شود (چشمه) که دامنه واژگان دانش آموزان را وسعت می بخشد.

پیشنهاد :

تصویری از یک انسان را روی تابلو قرار داده شود و کارت واژه ها به دانش آموزان داده سپس از آن ها خواسته شود حدس بزنند واژه ها چه ارتباطی با تصویر انسان دارد.

تمرین نگارشی

۱- مانند نمونه کامل کنید

عضو	ترکیب با (ه)	کلمه ی جدید
گوش	گوش + (ه)	گوشه

صندلی صمیمیت

پیشنهاد :

در این قسمت گروهی از دانش آموزان روی صندلی صحبت می کنند و بقیه دانش آموزان هم باید مطالب گفته شده توسط دوستانشان را قضاوت کنند البته این قضاوت کردن را قبلا آموخته اند.

بیاموز و بگو

در این قسمت از آرایه های ادبی به نام ((تشبیه)) در ساده ترین شکل خود به دانش آموزان آموخته می شود.

پیشنهاد :

دو متن مشابه در اختیار گروه گذاشته شود در یکی از متن ها تشبیه به کار رفته باشد و از دانش آموزان بخواهید دو متن را با هم مقایسه کنند و متن زیباتر و درست را بیان کنند.

مثال :

مادر مثل است، چون

شهیدان مثل است، چون

گوش کن و بگو

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید که به متن قصه خوب گوش کنند و سپس آن را برای دوستانشان بازگو کنند و بعد به صورت گروهی چند سوال از آن را طرح کنند و یا می توانند به صورت نقاشی روی کاغذ کشیده و آن را رنگ کنند.

درس شانزدهم (اگر جنگل نباشد)

اهداف :

۱. آشنایی با جنگل به عنوان یک سرمایه ملی و آموزش حفظ محیط زیست
۲. گسترش دایره واژگان دانش آموزان
۳. آشنایی دانش آموزان با (مفعول) و نقش آن در جمله
۴. تقویت توانایی مشاهده و تأمل در طبیعت به عنوان خلقت الهی
۵. بهبود سواد خواندن و تقویت مهارت نوشتن

روش تدریس پیشنهادی (قصه گویی)

قصه گویی باعث می شود تصور و تخیل ذهنی را به تصویر در آورد و می تواند آنچه را می شنود و یا می خواند در ذهن خود مجسم سازد. قصه گویی سبب پرورش تخیل و گسترش دامنه ذهنی می شود و زمینه مناسبی برای تقویت تفکر خلاق و افزایش توانایی نوشتن دانش آموزان می شود.

پیشنهاد ۱:

از دانش آموزان بخواهید درباره ی حیوانات که در جنگل زندگی می کنند با همدیگر بحث و گفت و گو کنند و اگر داستانی در این رابطه به یاد دارند برای دوستانشان بیان کنند.

پیشنهاد ۲:

دادن کارت به دانش آموزان و از آن ها بخواهید درباره ی مراقبت از جنگل یک یا دو جمله ی زیبا روی آن کارت ها نوشته و در پایان روی تابلو نصب شود.

درست و نادرست

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید جمله های درست را با " باز کردن چشم هایشان " و جمله های نادرست را با " بستن چشم هایشان " نشان دهند.

درک مطلب

پیشنهاد:

از دانش آموزان بخواهید چشم‌هایشان را برای مدتی ببندند و متن درس را در ذهنشان مرور کنند سپس در همان حالت (بستن چشم) پاسخ سوالات را بیان کنند.

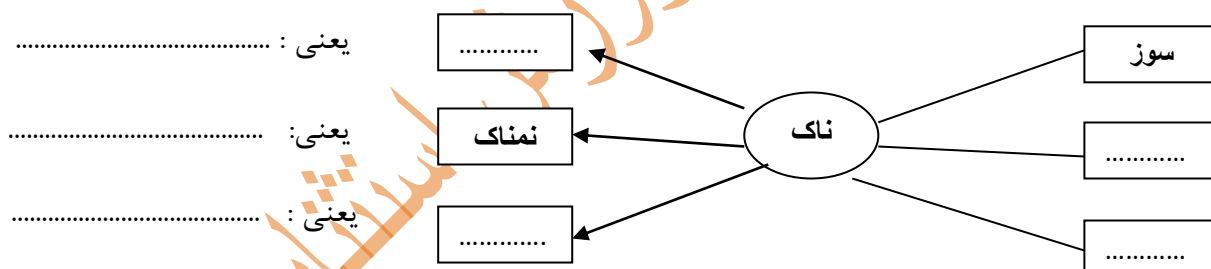
واژه آموزی

در واژه آموزی ترکیب کلمه یا پسوند " ناک " آموزش داده می‌شود.

مثال: خطر + ناک = خطرناک غم + ناک = غمناک

تمرین نگارشی:

۱- واژه‌های جدید بسازید و معنی آن‌ها را بنویسید

صندلی صمیمیت

پیشنهاد:

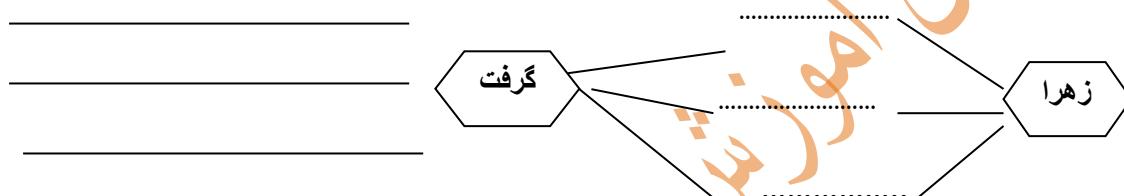
در این درس پیشنهاد می‌شود معلم روی صندلی صمیمیت بنشیند و سخن بگوید این فعالیت یکی از موثرترین اقدامات معلم در ارتباط عاطفی با دانش آموزان است و معلم می‌تواند با بیان مطالب خود باعث تقویت تفکر انتقادی در دانش آموزان شود.

بیاموز و بگو

در درس قبل دانش آموزان با فعل و فاعل آشنا شدند و اهمیت آن را در جمله متوجه شدند در این درس با مفهوم "مفعول" در جمله آشنا می‌شوند. لازم به ذکر است که هدف آموزش آشنایی با اجزای جمله به منظور درک متن است بدیهی است درک جملات یک متن درک محتوای کلی آن را در پی خواهد داشت.

تمرین نگارشی

۱- در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویسید

گوش کن و بگو

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید بخش اول داستان را گوش کنند و ادامه‌ی آن را در ذهن خود پیروارند و آن را بیان کنند. در قسمت بعدی ادامه داستان اصلی پخش شود تا دانش آموزان داستان خود را با داستان اصلی مقایسه کنند. بدین ترتیب هم بر ادراک و هم بر تولید تاکید می‌شود سپس داستانی را که گوش کردند بیان کنند.

تمرین نگارشی

یک موضوع به عنوان مثال "پرچم" روی تابلو کلاس نوشته شود و از دانش آموزان بخواهید درباره‌ی آن یک بند زیبا بنویسند و یا بیان کنند.

تمرین نگارشی

۱- جدول را کامل کنید

.....	علی دید
.....؟	؟
.....	علی.....را دید .

بخوان و حفظ کن

" شعر بهاران " توصیفی زیبا از نعمت‌های زیبای خداوند سروده شده است

پیشنهاد :

از دانش‌آموزان بخواهید آن را با هم و با صدای بلند و آهنگین بخوانند.

تاریخ ادبیات :

بیوک ملکی در سال ۱۳۳۹ در روستای "زرجه بستان" از توابع قزوین به دنیا آمد. او یکی از اعضای سردبیر سروش نوجوان است. آثار برگزیده او کلاغ پر، آفتاب و مهتاب، رنگین کمان، کوچه دریاچه‌ها، از هوای صبح در پیاده رو، است.

درس هفدهم (چشم های آسمان)

اهداف :

۱. تقویت توجه به آسمان به عنوان یکی از نمادهای شگفتی آفرینش
۲. گسترش واژگان و مهارت روخوانی
۳. آشنایی با یادداشت برداری
۴. تکمیل فرایند آموزش بندنویسی در بخش نگارشی

روش تدریس پیشنهادی (کار عملی یا تحقیق)

چون متن درس به موضوعی علمی پرداخته است هفته قبل از شروع تدریس، از دانش آموزان بخواهید که در گروه تقسیم کار شود و درباره نجوم، ستارگان و یا خورشید یک کار تحقیقی انجام دهند. سپس نتیجه‌ی کار خود را در کلاس به صورت گزارش بخوانند.

پیشنهاد ۱ :

وسایل کمک آموزشی مانند انواع ستاره، خورشید، ماه و یا سیارات دیگر به کلاس آورده شود و برای دانش-آموزان درباره‌ی آن‌ها توضیح داده شود.

پیشنهاد ۲ :

نشان دادن فیلم و تصاویری از ستارگان، خورشید، نجوم، سیارات و.....

درست و نادرست

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید که جملات درست را با نشان دادن تصویر خورشید (روز) و جملات نادرست را با تصویر ماه و ستاره (شب) نشان دهند.

درک مطلب

پیشنهاد :

یکی از دانش آموزان سوال را بخواند و بقیه پاسخ دهند.

واژه آموزی

در واژه آموزی، وندافزایی یا پسوند " انه " آموزش داده می شود.

مثال : دامن، لباس است. کشتی، ورزش است.

پیشنهاد ۱ :

انواعی از پوشاک (زنانه، مردانه، پسرانه و دخترانه) به کلاس آورده شود سپس از آن ها بخواهید که انواع لباس را جدا و طبقه بندی کنند و بر کلمات تاکید شود.

پیشنهاد ۲ :

روی کارت هایی پسوند " انه " نوشته شود سپس کلماتی مانند دختر، پسر و را روی کارت های دیگری نوشته و از دانش آموزان بخواهید با جور کردن کارت ها، کلمه مناسب و درست بسازند. این فعالیت هم به صورت فردی و هم به صورت گروهی قابل اجرا است.

صندلی صمیمت

پیشنهاد :

از دانش آموزان بخواهید روی صندلی در باره ی کار عملی یا تحقیقی که قبلا انجام داده اند صحبت کنند. با این روش اطلاعات مفیدی را به همکلاسی های خود گزارش می دهند.

از دانش آموزان بخواهید یک دفتر به عنوان دفتر یادداشت داشته باشند تا در آن تحقیقات و خاطرات خود را بنویسند با این کار یاد آوری می شود که نویسندگان بزرگ با استفاده از این یادداشت ها توانسته اند کتاب های زیادی بنویسند.

گوش کن و بگو

پیشنهاد :

متن زیر را بخوانید و به سوالات آن پاسخ دهید:

سنگ تراشی از کار خودناراضی بود. روزی از نزدیک خانه بازرگانی رد می شد. در باز بود و او خانه مجلل، باغ و نوکران بازرگان را دید و به حال او غبطه خورد. با خود گفت: «این بازرگان چقدر قدرتمند است!» و آرزو کرد که مانند بازرگان باشد. در یک لحظه او تبدیل به بازرگانی با جاه و جلال شده است تا مدت ها فکر می کرد که او از همه قدرتمندتر است. تا این که یک روز حاکم شهر از آنجا عبور کرد. او دید همه حتی بازرگان به حاکم احترام می گذارند. در دل گفت: «کاش من یک حاکم بودم.»

در آن لحظه به حاکمی مقتدر تبدیل شد که همه مردم برایش تعظیم می کردند. نور خورشید در چشمانش تابید با خود گفت: خورشید از حاکم قوی تر است. کاش من خورشید بودم. آرزویش برآورده شد. او به خورشیدی سوزان و گرم تبدیل شد. ابری آمد و جلوی خورشید را گرفت. مرد گفت: «ابر از خورشید قوی تر است.» و ناگهان به ابر تبدیل شد. بادی آمد و ابر را به این طرف و آن طرف برد. مرد با خود فکر کرد و گفت: «کاش من باد می شدم و این اتفاق افتاد.» باد می وزید اما نمی توانست سنگ های صخره را تکان دهد. مرد آرزو کرد که به سنگ صخره تبدیل شود و باز هم به آرزویش رسید. ناگهان دلش لرزید. پایین پایش را نگاه کرد. سنگ تراشی در حال کار کردن روی سنگ ها بود.

۱. مرد سنگ تراش از ابتدای داستان می خواست به چه چیزهایی تبدیل شود؟

۲. چه چیزی باعث شد مرد سنگ تراش آرزو کند که کاش حاکم بود؟

۳. به نظر شما، اشکال کار مرد سنگ تراش چه بود؟

بخوان و بیندیش

داستان "آفرینش حلزون" نشان دهنده‌ی زیبایی و بزرگی آفرینش خلقت جهان پروردگار است.

حکایت

پیشنهاد ۱:

دانش آموزان به طور انفرادی متن را بخوانند و برداشت خود را از متن بیان کنند.

پیشنهاد ۲:

نمایش فیلم با مضمون حکایت درس برای دانش آموزان در کلاس